

Додаток В

Таблиця В.1

Аналіз прогалин галузевої політики (міський розвиток) за вимогами програми розвитку ООН: «Імплементация принципів сталого розвитку та Конвенцій Ріо у містобудівне законодавство України» (2014)

№	Вимоги Конвенцій Ріо	Галузева політика і діяльність	Прогалини	Рекомендації
Підгалузь 2: Територіальне планування та будівництво				
1. Конвенція про біологічне різноманіття				
	Принципи та міжнародні зобов'язання	Політика та законодавчі акти, програми та плани дій	Встановлена відповідність чи невідповідність	Рекомендації, що потрібно зробити, щоб усунути прогалину
	Кожна із сторін КБР бере участь у процесах: 1. розроблення і впровадження національних стратегій, планів чи програм щодо збереження і сталого використання біологічного різноманіття, та інші заходи щодо збереження і сталого використання біологічного різноманіття у відповідних	1. Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» від 17.02.2011 № 3038-VI 2. Закон України «Про основи містобудування» від 16.11.1992 № 2780-XII 3. Закон України «Про Генеральну схему планування території України» від 07.02.2002 № 3059-III 4. Закон України «Про	Законом, що встановлює правові та організаційні основи містобудівної діяльності та спрямовано на забезпечення сталого розвитку територій є ЗУ «Про регулювання містобудівної діяльності». Питання збереження біорізноманіття у цьому законі не розглядається, утім воно має своє відображення при формуванні охоронних територій, зонуванні території задля зниження	Законам України, що розглянуто, бракує системного підходу до вирішення означених надскладних питань сталого розвитку, більш ґрунтовної орієнтації на принципи Конвенцій Ріо, які вимагають обов'язкового врахування в процесах планування економічного та соціального розвитку територій екологічних важелів та програм, взаємоузгодженості секторальних політик. У цій площині, зазначені закони мають: - спиратись на фундаментальні, не мозаїчні, уявлення про системний характер процесів сталого розвитку територій, який виявляється не лише безперервним та прискореним зростанням показників їх соціально-економічного розвитку;

<p>секторальних або міжсекторальних планах, програмах і політиці; Кожна Договірна Сторона, наскільки це можливо і доцільно:</p> <p>а) встановлює систему охоронних територій або територій, в яких необхідно приймати спеціальні заходи для збереження біологічного різноманіття;</p> <p>б) розробляє, при необхідності, керівні принципи відбору, встановлення і раціонального використання охоронних територій або територій, у яких необхідно приймати спеціальні заходи для збереження біологічного різноманіття;</p> <p>с) регулює або раціонально використовує біологічні</p>	<p>затвердження Загальнодержавної програми розвитку малих міст» від 04.03.2004 № 1580-IV</p> <p>5. Закон України «Про будівельні норми» від 05.11.2009 № 1704-VI</p> <p>6. Закон України «Про архітектурну діяльність» від 20.05.1999 № 687-XIV</p> <p>7. ДБН 5.1.1-13:2012 «Склад та зміст містобудівної документації на державному та регіональному рівнях»</p>	<p>рівня забруднення середовища та обов'язковості державної екологічної експертизи у проектній документації на будівництво об'єктів що становлять підвищену екологічну небезпеку. Так зокрема:</p> <p>- у статті 2 пункт 5 передбачає визначення і раціональне взаємне розташування зон житлової та громадської забудови, виробничих, рекреаційних, природоохоронних, оздоровчих, історико-культурних та інших зон і об'єктів; пункт 9 – збереження, створення та відновлення рекреаційних, природоохоронних, оздоровчих територій та об'єктів, ландшафтів, лісів, парків, скверів, окремих зелених насаджень;</p> <p>- у статті 18, пункт 1 зазначає, що метою зонування території є її зниження рівня забруднення</p>	<p>- визначитись із змістом терміну «сталий розвиток територій», на забезпечення якого спрямовано правові та організаційні основи містобудівної діяльності, й якого, на жаль, не має у Статті 1 ЗУ «Про регулювання містобудівної діяльності» – «Визначення термінів»;</p> <p>- включити поряд із санітарно-гігієнічними нормами, які враховують прояви токсичності на рівні окремої людини та її наступних поколінь (ДСТ 12.1.003-88), й екологічні норми, які, по суті, ще слід розробити, оскільки об'єктом екологічного нормування мають бути природні системи надорганізмового рангу – популяції та їх співтовариства;</p> <p>- сприяти реструктуризації не лише господарського комплексу країни, у якому переважають виробництва із ресурсозатратними та екологічно небезпечними технологіями, а й залученню відповідних інноваційних технологій, у тому числі й у сфері управління розвитком територій;</p> <p>- сприяти об'єктивізації регулюючих програм розвитку територій, у тому числі й формуванню національної екологічної мережі (як єдиної територіальної системи природоохоронних територій, що сприяє відтворенню біорізноманіття, покращення стану деградованих екосистем, екологічному оздоровленню змінених антропогенною діяльністю територій та підвищенню їх стійкості в умовах зміни клімату, пом'якшення наслідків та адекватної</p>
---	---	---	--

<p>ресурси, які мають важливе значення для збереження біологічного різноманіття в охоронних територіях або за їх межами, для забезпечення їх збереження і сталого використання;</p> <p>d) сприяє захисту екосистеми, природних місць мешкання і збереженню життєздатних популяцій видів у природних умовах;</p> <p>е) заохочує екологічно обґрунтований і сталий розвиток у зонах, що межують з охоронними територіями, з метою сприяння збереженню цих територій;</p> <p>f) приймає заходи щодо реабілітації і відновлення деградованих екосистем і сприяє відновленню видів, які є під</p>		<p>навколишнього природного середовища, охорони та використання територій з особливим статусом, у тому числі ландшафтів, об'єктів історико-культурної спадщини, а також земель сільськогосподарського призначення і лісів;</p> <p>- у статті 31, пункт 1 вказує, що до проектної документації на будівництво об'єктів, що становлять підвищену екологічну небезпеку додаються результати оцінки впливу на стан навколишнього природного середовища, перелік яких та порядок проведення оцінки визначаються Кабінетом Міністрів України; пункт 2 зазначає, що до проведення експертизи проектів будівництва залучаються експерти з питань санітарного та епідеміологічного благополуччя населення, екології; у цій площині, – у статті 41, пункт 11</p>	<p>адаптації до цих змін, боротьби з опустелюванням та пом'якшенням наслідків посухи), на засадах сумісності із загальними законами розвитку Природи й Людства, які не залежать від державного ладу і які не можливо змінити чи скасувати за будь-яких умов;</p> <p>- долучити до вирішення питань підтримки та відновлення екологічних балансів в регіональному, національному та локальному просторах суспільного розвитку відповідні системи вимірюваних величин, які можна тлумачити як певні екологічні нормативи сталого розвитку територій – не дарма ж Всесвітня Рада «Підприємці за сталий розвиток» (WBSCD) має за свій девіз вираз: «Все, що можна вимірити – досяжне. Й все, що досяжне – можна вимірити»;</p> <p>- щодо узагальнення попередніх двох пунктів: долучити до розгляду у якості елементів забезпечення екологічної безпеки розвитку територій поряд із природними, матеріально-енергетичними ресурсами, у тому числі, демографічними ресурсами, енерго- та ресурсозберігаючими технологіями, й ноосферні, інформаційно-синергетичні ресурси, які генеруються науковими здобутками у різних галузях знань та формують теоретичні засади управління хроноцілісним процесом розвитку, в силу чого, вони можуть стати енерго- й «хронозберігаючими» технологіями – загально відомо ж, що «час – це гроші»;</p> <p>- синхронізувати етапи реалізації Генеральної схеми</p>
--	--	--	--

<p>загрозою, зокрема, шляхом розробки і здійснення планів та інших стратегій раціонального використання;</p> <p>g) встановлює або підтримує заходи регулювання, контролю або обмеження ризику, пов'язаного з використанням і звільненням живих організмів, видозмінених в результаті біотехнології, які можуть викликати шкідливі екологічні наслідки, що здатні впливати на збереження і стале використання біологічного різноманіття, з урахуванням також небезпеки здоров'ю людини;</p> <p>h) запобігає впровадженню чужорідних видів, які</p>		<p>пропонує внести зміни до пункту "є" статті 3 ЗУ "Про охорону навколишнього природного середовища" щодо обов'язковості надання висновків державної екологічної експертизи</p> <p>Законом, що визначає правові, економічні, соціальні та організаційні засади містобудівної діяльності в Україні і спрямований на формування повноцінного життєвого середовища, забезпечення при цьому охорони навколишнього природного оточення, раціонального природокористування та збереження культурної спадщини є ЗУ «Про основи містобудування». У цьому законі питання збереження біорізноманіття не розглядається. Проте воно знайшло своє відображення в основних вимогах до містобудівної діяльності та державного регулювання у</p>	<p>планування території України, часові межі яких визначено у 10 років (2001-2010 та 2011-2020), із часовим межах відтворення складових частин екологічної мережі як основного природного елементу екологічної безпеки території.</p>
---	--	--	---

<p>загрожують екосистемам, місцям мешкання або видам, контролює або знищує такі чужорідні види;</p> <p>і) докладає зусиль щодо забезпечення умов, необхідних для сумісності існуючих способів використання із збереженням біологічного різноманіття і сталим використанням його компонентів;</p> <p>ж) відповідно до свого національного законодавства забезпечує повагу, збереження і підтримку знань, нововведень і практики корінних і місцевих общин, які зберігають традиційний спосіб життя, що мають значення для збереження і сталого використання біологічного</p>		<p>сфері містобудування задля забезпечення сталого розвитку населених пунктів та екологічної безпеки територій при здійсненні планування і забудови територій. Так зокрема:</p> <p>- у <i>статті 5</i> зазначається, що при здійсненні містобудівної діяльності повинні бути забезпечені раціональне використання земель та територій для містобудівних потреб й іншого використання земельних ділянок; охорона культурної спадщини та збереження традиційного характеру середовища населених пунктів.</p> <p>- у <i>статті 8</i>, щодо змісту державного регулювання у сфері містобудування визначено, що воно полягає в: плануванні територій на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях; проведенні експертизи містобудівної документації; розробці і затвердженні державних</p>	
---	--	---	--

<p>різноманіття, сприяє їх більш широкому застосуванню за схваленням і участю носіїв таких знань, нововведень практики, а також заохочує спільне користування на справедливій основі вигодами, які виходять із використанням таких знань, нововведень і практики;</p> <p>к) розробляє і здійснює необхідні законодавчі нормативи і/або інші регулюючі положення щодо охорони видів і популяцій, які знаходяться під загрозою</p>		<p>стандартів, норм і правил; контролі за дотриманням законодавства у сфері містобудування, державних стандартів і норм, вимог щодо охорони культурної спадщини та збереженням традиційного характеру середовища населених пунктів; раціонального використання територіальних і матеріальних ресурсів;</p> <p>- у статті 19 означено, що при розробці та реалізації містобудівної документації суб'єкти містобудівної діяльності зобов'язані дотримуватись основних завдань та заходів щодо забезпечення сталого розвитку населених пунктів та екологічної безпеки територій. Щодо сталого розвитку населених пунктів, ця стаття визначає його як: соціально, економічно і екологічно збалансований їх розвиток, спрямований на створення економічного потенціалу, повноцінного життєвого середовища для</p>	
--	--	--	--

			<p>сучасного та наступних поколінь на основі раціонального використання ресурсів, технологічного перенаснащення і реструктуризації підприємств, удосконалення соціальної, виробничої, транспортної, комунікаційно-інформаційної, інженерної інфраструктури. Щодо екологічної безпеки територій, ця стаття передбачає її як: дотримання встановлених природоохоронним законодавством вимог щодо охорони навколишнього природного середовища, збереження та раціонального використання природних ресурсів, санітарно-гігієнічних вимог щодо охорони здоров'я людини, здійснення заходів для нейтралізації, утилізації, знищення або переробки всіх шкідливих речовин і відходів;</p> <p><i>та інше....</i></p>	
--	--	--	--	--

2. Рамкова конвенція про зміну клімату				
	Принципи та міжнародні зобов'язання	Політика та законодавчі акти, програми та плани дій	<i>(Вказати відповідність чи невідповідність)</i>	<i>(Вказати, що потрібно зробити, щоб усунути прогалину)</i>
	<p>1. Сторони РКЗК формулюють, здійснюють, публікують і регулярно поновлюють національні і, у відповідних випадках, регіональні програми, які містять у собі заходи по пом'якшенню наслідків зміни клімату шляхом вирішення проблеми антропогенних викидів із джерел і абсорбції поглиначами усіх парникових газів, які не регулюються Монреальським протоколом, і заходи по сприянню адекватній адаптації до зміни клімату</p> <p>2. Сторони РКЗК сприяють і співпрацюють у</p>	<p>1. Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» від 17.02.2011 № 3038-VI</p> <p>2. Закон України «Про основи містобудування» від 16.11.1992 № 2780-XII</p> <p>3. Закон України «Про Генеральну схему планування території України» від 07.02.2002 № 3059-III</p> <p>4. Закон України «Про затвердження Загальнодержавної програми розвитку малих міст» від 04.03.2004 № 1580-IV</p> <p>5. Закон України «Про будівельні норми» від 05.11.2009 № 1704-VI</p>	<p>Питання пом'якшення наслідків та адекватної адаптації до зміни клімату з метою досягнення збалансованості розвитку у ЗУ «Про регулювання містобудівної діяльності» не розглядаються. Лише - у статті 31, пункт 1 зазначено, що до проектної документації на будівництво об'єктів, що становлять підвищену екологічну небезпеку додаються результати оцінки впливу на стан навколишнього природного середовища;</p> <p>- пункт 2 зауважує, що до проведення експертизи проектів будівництва серед інших залучаються експерти з питань екології, енергозбереження, пожежної, техногенної, ядерної та радіаційної</p>	

<p>розробці, застосуванні і розповсюдженні, включаючи передачу технологій, методів і процесів, які дають можливість обмежити, знизити або припинити антропогенні викиди парникових газів, що не регулюються Монреальським протоколом, в усіх відповідних секторах, включаючи енергетику, транспорт, промисловість, сільське господарство, лісове господарство і вилучення відходів</p> <p>3. Сторони РКЗК за можливістю враховують пов'язані із зміною клімату міркування при проведенні своєї відповідної соціальної, економічної і екологічної політики і застосуванні заходів і використовують відповідні методи, наприклад оцінки</p>	<p>6. Закон України «Про архітектурну діяльність» від 20.05.1999 № 687-XIV</p> <p>7. ДБН 5.1.1-13:2012 «Склад та зміст містобудівної документації на державному та регіональному рівнях»</p>	<p>безпеки.</p> <p>Питання змін клімату безпосередньо у ЗУ «Про основи містобудування» не розглядаються. Певною мірою воно відображено - у <i>статті 16</i> цього Закону, за якою будівельні норми, державні стандарти і правила встановлюють комплекс якісних та кількісних показників і вимог, які регламентують розробку і реалізацію містобудівної документації, проектів конкретних об'єктів з урахуванням соціальних, природно-кліматичних, гідрогеологічних, екологічних та інших умов і спрямовані на забезпечення формування повноцінного життєвого середовища та якнайкращих умов життєдіяльності людини.</p> <p>Питання змін клімату у ЗУ «Про Генеральну схему планування території</p>	
---	--	---	--

<p>наслідків, складені і визначені на національному рівні, з метою зменшити до мінімуму негативні для економіки, здоров'я суспільства і якості оточуючого середовища наслідки здійснення проектів чи заходів, спрямованих на пом'якшення впливу зміни клімату чи пристосування до нього;</p> <p>4. Сторони РКЗК проводять національну політику і застосовує відповідні заходи у пом'якшенні наслідків зміни клімату шляхом обмеження своїх антропогенних викидів парникових газів і захисту та підвищення якості своїх поглиначів і накопичувачів парникових газів.</p> <p>5. Сторони РКЗК координують, у міру необхідності, з іншими такими Сторонами</p>		<p>України» не розглядаються. Проте</p> <p>- у <i>Розділі III, пункті 1</i>, зазначено, що достатньо сприятливі природно-кліматичні умови належать до передумов використання території України, що сприяють її соціально-економічному розвитку;</p> <p>- у <i>пункті 7</i>, з приводу задоволення потреб населення в енергетичних ресурсах означено необхідність модернізації існуючих та будівництво нових екобезпечних генеруючих потужностей, розвиток нетрадиційної енергетики на територіях, придатних для цього за природно-кліматичними умовами. Щодо заходів по пом'якшенню наслідків зміни клімату шляхом захисту та підвищення якості поглиначів і накопичувачів парникових газів, то їх викладено</p> <p>- у <i>пункті 8</i> цього Закону – «Формування національної</p>	
--	--	---	--

<p>відповідні економічні та адміністративні документи, розроблені для досягнення мети Конвенції;</p> <p>6. Сторони РКЗК визначають та періодично розглядають свою власну політику і практичні методи, які заохочують діяльність, що призводить до більш високих рівнів антропогенних викидів парникових газів, які не регулюються Монреальським протоколом, порівняно з рівнями, які б мали місце у протилежному разі;</p> <p>7. Сторони РКЗК підвищують ефективності використання енергії у відповідних секторах національної економіки;</p> <p>8. Сторони РКЗК забезпечують поступове скорочення або усунення ринкових</p>		<p>екологічної мережі» та докладно розглянуто нами у попередньому розділі (КБО).</p> <p>Питання змін клімату у ЗУ «Про затвердження Загальнодержавної програми розвитку малих міст» не розглядаються. Хоча у <i>Розділі III</i>, зазначена необхідність: забезпечення екологічної безпеки, у тому числі зведення до мінімуму, утилізації та знешкодження відходів; формування складових частин екологічної мережі; забезпечення раціонального розміщення продуктивних сил та їх подальшого розвитку з урахуванням особливостей навколишнього середовища.</p> <p>Питання змін клімату в ЗУ «Про будівельні норми» не розглядається.</p> <p>Питання змін клімату в ЗУ «Про архітектурну</p>	
--	--	---	--

<p>диспропорцій, фіскальних стимулів, звільнення від податків та мита і субсидій, що суперечать цілям Конвенції, в усіх галузях, які є джерелами викидів парникових газів, і застосування ринкових механізмів;</p> <p>9. Сторони РКЗК заохочують належні реформи у відповідних галузях з метою сприяння реалізації політики та заходів обмеження або скорочення викидів парникових газів, які не регулюються Монреальським протоколом.</p>		<p>діяльність» не розглядається.</p> <p>Питання змін клімату в ДБН 5.1.1-13:2012 «Склад та зміст містобудівної документації на державному та регіональному рівнях» не розглядається, хоча - в пункті 4.6 зазначено, що до складу графічних матеріалів входить й комплексна оцінка території в складі якої подається інформація щодо кліматичних, геологічних та інших природних умов.</p>	
<p>3. Конвенція про боротьбу з опустелюванням</p>			
<p>Принципи та міжнародні зобов'язання</p>	<p>Політика та законодавчі акти, програми та плани дій</p>	<p><i>(Вказати відповідність чи невідповідність)</i></p>	<p><i>(Вказати, що потрібно зробити, щоб усунути прогалину)</i></p>
<p>Сторони Конвенції зобов'язуються: а) приділяти</p>	<p>1. Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» від 17.02.2011</p>	<p>Питання боротьби з опустелюванням, пом'якшенням наслідків</p>	

<p>першочергову увагу боротьбі з опустелюванням і пом'якшенню наслідків посухи і виділяти адекватні ресурси у відповідності з їх власними обставинами і можливостями;</p> <p>б) розробляти стратегії і встановлювати пріоритети, в рамках планів і/чи стратегій стійкого розвитку, у боротьбі з опустелюванням і пом'якшення наслідків посухи;</p> <p>в) розглядати питання усунення причин, що лежать в основі опустелювання і приділяти особливу увагу соціально-економічним факторам, що сприяють розвитку процесів опустелювання;</p> <p>г) сприяти обізнаності місцевого населення і його участі,</p>	<p>№ 3038-VI</p> <p>2. Закон України «Про основи містобудування» від 16.11.1992 № 2780-XII</p> <p>3. Закон України «Про Генеральну схему планування території України» від 07.02.2002 № 3059-III</p> <p>4. Закон України «Про затвердження Загальнодержавної програми розвитку малих міст» від 04.03.2004 № 1580-IV</p> <p>5. Закон України «Про будівельні норми» від 05.11.2009 № 1704-VI</p> <p>6. Закон України «Про архітектурну діяльність» від 20.05.1999 № 687-XIV</p> <p>7. ДБН 5.1.1-13:2012 «Склад та зміст містобудівної документації на державному та</p>	<p>посухи та покращення стану деградованих екосистем з метою досягнення збалансованості розвитку у ЗУ «Про регулювання містобудівної діяльності» не розглядаються. Певною мірою відлуння означеного питання можна прийняти - у <i>Статті 2</i> цього Закону, за якою, планування і забудова територій передбачає забезпечення раціонального розселення і визначення напрямів сталого розвитку територій, обґрунтування розподілу земель за цільовим призначенням, а також визначення і раціональне взаємне розташування зон житлової та громадської забудови, виробничих, рекреаційних, природоохоронних, оздоровчих, історико-культурних та інших зон і об'єктів.</p> <p>Питання боротьби з</p>	
--	--	--	--

<p>особливо жінок і молоді, за підтримки неурядових організацій, у зусиллях із боротьби з опустелюванням і пом'якшення наслідків посухи; та</p> <p>д) створювати сприятливу атмосферу за допомогою належного посилення відповідних існуючих законів, а в тих випадках, коли вони відсутні, за допомогою видання нових законів і формування довготермінової політики і програм дій. Згідно 10-річної стратегії впровадження КБО визначено стратегічні цілі:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. покращити умови життя населення, яке страждає через деградацію земель; 2. покращити стан деградованих 	<p>регіональному рівнях»</p>	<p>опустелюванням у ЗУ «Про основи містобудування» не розглядаються.</p> <p>Опосередковано його можна вгледіти - у статті 17 цього Закону, за якою містобудівна документація (затвержені текстові і графічні матеріали, якими регулюється планування, забудова та інше використання територій) є основою для: вирішення питань раціонального використання територій, регулювання розселення; підготовки вихідних даних для розробки земельпорядної документації; вирішення питань щодо розташування та проектування нового будівництва, здійснення реконструкції, реставрації, капітального ремонту об'єктів містобудування та упорядкування територій.</p> <p>Питання боротьби з опустелюванням,</p>	
--	------------------------------	---	--

<p>екосистем; 3. досягти глобальних вигод завдяки впровадженню Конвенції; 4. мобілізувати необхідні ресурси (фінансові, технічні, технологічні) для підтримки впровадження Конвенції.</p>		<p>безпосередньо у ЗУ «Про Генеральну схему планування території України» не розглядаються. Опосередковано питання боротьби з опустелюванням і пом'якшення наслідків посухи зазначено - у <i>Розділі II</i>, за яким використання території України характеризується територіальною невідповідністю розміщення водоемних виробництв місцевим водним ресурсам; <i>та інше...</i></p>	
---	--	---	--

Таблиця В.2

SWOT-аналіз галузевої політики (міський розвиток)

Сильні сторони	Слабкі сторони
Конвенція про біологічне різноманіття	
<p>Вимоги Конвенції про біологічне різноманіття у національних законодавчих актах та державних нормах щодо територіального планування та будівництва враховуються лише опосередковано, окрім ЗУ «Про Генеральну схему планування території України», яким у</p>	<p>В Законах України, які регламентують територіальне планування та будівництво, відсутня повна нормативна база щодо збалансованого розвитку, оскільки: - по-перше, в наш час у якості екологічних, як правило,</p>

розділі III, пункт 3 визначено території та об'єкти природно-заповідного фонду важливі для збереження біологічного та ландшафтного різноманіття.

При цьому, у Законах України, що розглянуто, є й сильні сторони, якими можна вважати те, що їх положення дають змогу для розробки та впровадження програм, які регламентовані принципами та міжнародними зобов'язаннями України за Конвенцією про біологічне різноманіття.

Зокрема:

1. Головною метою ЗУ «Про регулювання містобудівної діяльності» є забезпечення сталого розвитку територій, задля чого цей Закон встановлює правові та організаційні основи містобудівної діяльності з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів.

Пріоритетні напрями:

- зонування території задля раціонального розташування зон житлової та громадської забудови, виробничих, рекреаційних, природоохоронних, оздоровчих, історико-культурних та інших зон і об'єктів, зниження рівня забруднення середовища;
- формування природоохоронних територій,
- обов'язковість державної екологічної експертизи у проектній документації на будівництво об'єктів що становлять підвищену екологічну небезпеку.

2. Головною метою ЗУ «Про основи містобудування» є формування повноцінного життєвого середовища, забезпечення охорони навколишнього природного оточення, раціонального природокористування та збереження культурної спадщини задля чого цей Закон визначає правові, економічні, соціальні та організаційні

використовуються санітарно-гігієнічні норми, що враховують прояви токсичності на рівні окремої людини та її наступних поколінь (ДСТ 12.1.003-88), в той час, як об'єктом нормування в екологічних нормах мають бути природні системи надорганізмового рангу – популяції та їх співтовариства;

- по-друге, в наш час відсутні відповідні екологічно оптимальні просторові норми мінімально необхідних для збалансованого розвитку (у регіональному, національному та локальному вимірах суспільного розвитку) площ природоохоронних територій та максимально припустимих площ забудованих та розораних територій, затим, у якості вимірів ефективності та раціональності використання територій, серед інших, сьогодні використовують: факт наявності, відсоток, гектар чи індекс, який нормується до відповідного середньодержавного показника.

Задля прийняття та впровадження відповідних національних та регіональних регулюючих програм слід визначитись із змістом терміну «сталий розвиток територій», якого, нажаль, у Статті 1 ЗУ «Про регулювання містобудівної діяльності» – «Визначення термінів» – не має.

Й ті ж самі, що й загалом по галузі.

засади містобудівної діяльності в Україні.

Пріоритетні напрями:

- забезпечення сталого розвитку населених пунктів та екологічної безпеки територій при здійсненні планування і забудови територій;
- раціональне використання земель та територій для містобудівних потреб й іншого використання земельних ділянок;
- державне регулювання у сфері містобудування, яке полягає в: плануванні територій на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях; проведенні експертизи містобудівної документації; розробці і затвердженні державних стандартів, норм і правил; контролі за дотриманням законодавства у сфері містобудування, державних стандартів і норм, вимог щодо охорони культурної спадщини та збереженням традиційного характеру середовища населених пунктів; раціонального використання територіальних і матеріальних ресурсів.

Щодо сталого розвитку населених пунктів, цей Закон визначає його як: соціально, економічно і екологічно збалансований їх розвиток, спрямований на створення економічного потенціалу, повноцінного життєвого середовища для сучасного та наступних поколінь на основі раціонального використання ресурсів, технологічного переоснащення і реструктуризації підприємств, удосконалення соціальної, виробничої, транспортної, комунікаційно-інформаційної, інженерної інфраструктури.

Щодо екологічної безпеки територій, цей Закон передбачає її як: дотримання встановлених природоохоронним законодавством вимог щодо охорони навколишнього природного середовища, збереження та раціонального використання природних ресурсів, санітарно-гігієнічних вимог щодо охорони здоров'я людини, здійснення заходів для нейтралізації, утилізації, знищення або переробки всіх шкідливих речовин і відходів.

3. Головною метою ЗУ «Про Генеральну схему планування території України» є визначення пріоритетів та концептуальних вирішень із

Ті ж самі, що й загалом по галузі.

планування і використання території країни, вдосконалення систем розселення та забезпечення сталого розвитку населених пунктів, розвитку виробничої, соціальної та інженерно-транспортної інфраструктури, формування національної екологічної мережі.

Заходи щодо реалізації:

- значне збільшення територій природоохоронного призначення та формування єдиної територіальної системи природоохоронних територій;
- вдосконалення систем розселення та створення умов сталого розвитку населених пунктів;
- екологічне оздоровлення території, деконцентрація виробництва, реструктуризація виробничої бази, виведення з експлуатації шкідливих виробництв, оптимізація структури землекористування, захист традиційного характеру середовища;
- державна підтримка розвитку територій, що мають особливу екологічну цінність;
- формування національної екологічної мережі як складової Всеєвропейської екологічної мережі та підтримання життєзабезпечуючих функцій довкілля, створення необхідних умов для реструктуризації та зниження антропогенного впливу на нього до екологічно допустимого рівня.

4. Головною метою ЗУ «Про затвердження Загальнодержавної програми розвитку малих міст» є визначення завдань та пріоритетних напрямків сталого розвитку малих міст, екологічної безпеки їх території та ефективного використання ресурсного потенціалу.

Пріоритетні напрями:

- урахування при плануванні та забудові територій малих міст їх ландшафтних та екологічних особливостей;
- збереження, раціональне використання та відтворення природних ресурсів, охорона довкілля;
- формування та відновлення складових частин екологічної мережі як

основного природного елемента екологічної безпеки території;

- структурна перебудова виробничої бази, вирішення екологічних проблем, пов'язаних з нераціональною господарською діяльністю, забезпечення раціонального розміщення продуктивних сил та їх подальшого розвитку з урахуванням особливостей навколишнього середовища;
- сприяння розвитку підприємств з екологічно безпечними та ресурсозбалансованими технологіями;
- розроблення нормативно-правових актів з питань містобудування і використання земель, спрямованих на розвиток будівництва.

5. Головною метою ЗУ «Про будівельні норми» є нормування у сфері будівництва, містобудування та архітектури, задля чого цей Закон визначає правові та організаційні засади розроблення, погодження, затвердження, реєстрації і застосування будівельних норм.

Пріоритетні напрями:

- формування безпечного середовища для життя і здоров'я людини.

6. Головною метою ЗУ «Про архітектурну діяльність» є формування сприятливого життєвого середовища, задля чого цей Закон визначає правові та організаційні засади здійснення архітектурної діяльності.

Пріоритетні напрями:

- забезпечення умов для здійснення архітектурної діяльності шляхом забезпечення безпеки будівництва та захисту навколишнього природного середовища.

7. Головною метою ДБН 5.1.1-13:2012 «Склад та зміст містобудівної документації на державному та регіональному рівнях» є визначення вимог до складу та змісту містобудівної документації на державному та регіональному рівнях задля опрацювання відповідних схем планування території, які стають першоосновою для розроблення системи стратегічних, прогнозних і програмних документів щодо здійснення регіональної політики.

Пріоритетні напрями:

За відсутністю згадуваних вже екологічно оптимальних просторових норм збалансованого освоєння територій завдання щодо «значного збільшення територій природоохоронного призначення», яке, по суті, не має міри, суперечить завданню щодо «екологічно доцільного збільшення площі лісів» задля формування єдиної територіальної системи, що об'єднує елементи національної екологічної мережі.

Й ті ж самі, що й загалом по галузі.

<ul style="list-style-type: none"> - визначення принципів рішень з: функціонального зонування території за видами її переважного використання, раціональної планувальної організації території, доцільного використання природних ресурсів, охорони навколишнього природного середовища та культурної спадщини, формування національної екологічної мережі; - аналіз використання ресурсного потенціалу й охорони навколишнього природного; - комплексна оцінка території в складі схем природно-ресурсного потенціалу та природно-техногенної небезпеки території; - обґрунтування потреб і визначення переважних напрямів використання територій з урахуванням вимог містобудівного, санітарного, екологічного, природоохоронного та іншого законодавства; - забезпечення раціонального розселення та визначення напрямів сталого розвитку населених пунктів. 	<p>Ті ж самі, що й загалом по галузі.</p>
<p>Рамкова конвенція про зміну клімату</p>	
<p>Вимоги Рамкової конвенції про зміну клімату в аспекті пом'якшення наслідків та адекватної адаптації до зміни клімату у національних законодавчих актах та державних нормах щодо територіального планування та будівництва враховуються опосередковано.</p> <p>Означене питання зовсім не згадується в Законах України «Про будівельні норми» та «Про архітектурну діяльність».</p> <p>1. Головною метою ЗУ «Про регулювання містобудівної діяльності», в аспекті зміни клімату можна зазначити спрямованість на досягнення збалансованості розвитку.</p> <p>Пріоритетні напрями:</p> <ul style="list-style-type: none"> - визначити вплив на стан навколишнього природного середовища при будівництві об'єктів, що становлять підвищену екологічну небезпеку; - залучати до проведення експертизи проектів будівництва серед 	<p>В Законах України, які регламентують територіальне планування та будівництво, відсутня повна нормативна база щодо збалансованого розвитку в умовах змін клімату. Окрім тих, що загалом притаманні галузі (див. попередній розділ), слід зазначити й наступні:</p> <ul style="list-style-type: none"> - по-перше, питання пом'якшення наслідків та адекватної адаптації до зміни клімату у національних законодавчих актах, що розглянуто, зовсім не згадується; - по-друге, комплексна оцінка території щодо кліматичних умов розвитку є лише передумовою розробки відповідних програм пом'якшення наслідків та адекватної адаптації до зміни клімату; - по-третє, питання енергозбереження та розвитку нетрадиційної енергетики на територіях, придатних для цього за природно-кліматичними умовами, більшою мірою остаються лише у сфері

інших експертів з питань екології, енергозбереження, пожежної та техногенної безпеки.

2. Головною метою ЗУ «Про основи містобудування» в аспекті, що розглядається, є формування повноцінного життєвого середовища, забезпечення охорони навколишнього природного оточення та раціонального природокористування.

Пріоритетні напрями:

- встановлення комплексу якісних та кількісних показників і вимог, будівельних норм, державних стандартів і правил, які регламентують розробку і реалізацію містобудівної документації, проектів конкретних об'єктів з урахуванням природно-кліматичних, гідрогеологічних, екологічних та інших умов і спрямовані на забезпечення якнайкращих умов життєдіяльності людини.

3. Головною метою ЗУ «Про Генеральну схему планування території України» в аспекті, що розглядається, є врахування достатньо сприятливих природно-кліматичних умов України, що сприяють її соціально-економічному розвитку.

Пріоритетні напрями:

- задоволення потреб населення в енергетичних ресурсах за рахунок модернізації існуючих та будівництва нових екобезпечних генеруючих потужностей, розвиток нетрадиційної енергетики на територіях, придатних для цього за природно-кліматичними умовами;
- формування національної екологічної мережі.

4. Головною метою ЗУ «Про затвердження Загальнодержавної програми розвитку малих міст» в аспекті, що розглядається, є забезпечення екологічної безпеки території та ефективне використання ресурсного потенціалу малих міст.

Пріоритетні напрями:

- необхідність забезпечення екологічної безпеки, у тому числі зведення до мінімуму, утилізації та знешкодження відходів;
- формування складових частин екологічної мережі;

намірів;

- по-четверте, ДСТУ – Н Б В.1.1 – 27:2010 «Будівельна кліматологія» містить лише кліматологічні показники (характеристики) архітектурно-будівельних кліматичних районів та підрайонів України (температура повітря, кількість опадів, відносна вологість та середня швидкість вітру), які використовуються при проектуванні будинків та споруд, плануванні та забудові міських і сільських поселень (таблиця 1), проте у ньому не надаються відомості щодо оцінки комфортності тепловідчуттів людини, які стають украй необхідними для опрацювання програм пом'якшення наслідків та адекватної адаптації до зміни клімату в умовах літнього перегріву міст;

- по-п'яте, загальні вимоги до забудови міст у кліматичних підзонах України» означено в ДБН 360-92** «Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень», за яким у пункті 10.31, передбачено необхідність захисту будинків і територій від перегрівання шляхом застосування вільної, що добре аерується, забудови, озеленення, обводнення, використання сонцезахисних засобів. Утім, означені вимоги відносяться лише до III – IV кліматичних зон країни – її південних та південно-східних територій, в той час, як найбільш потерпають від потепління клімату саме північно-східні та північні території України (в середньому за 100 років температура підвищилась на 0,5-1 та більше °C).

Ті ж самі, що й загалом по галузі.

<p>- забезпечення раціонального розміщення та подальшого розвитку продуктивних сил з урахуванням особливостей навколишнього середовища.</p> <p>5. Головною метою ДБН 5.1.1-13:2012 «Склад та зміст містобудівної документації на державному та регіональному рівнях» в аспекті, що розглядається, є визначення опрацювання схем планування території задля розроблення системи стратегічних, прогнозних і програмних документів щодо здійснення регіональної політики.</p> <p>Пріоритетні напрями:</p> <ul style="list-style-type: none"> - комплексна оцінка території щодо кліматичних, геологічних та інших природних умов розвитку. 	<p>Ті ж самі, що й загалом по галузі.</p>
<p>Конвенція про боротьбу з опустелюванням</p>	
<p>Вимоги Конвенції про боротьбу з опустелюванням у національних законодавчих актах та державних нормах щодо територіального планування та будівництва враховуються опосередковано.</p> <p>Означене питання зовсім не розглядається в Законі України «Про будівельні норми» та ДБН 5.1.1-13:2012 «Склад та зміст містобудівної документації на державному та регіональному рівнях».</p> <p>1. В аспекті пом'якшенням наслідків посухи та покращення стану деградованих екосистем, можна зазначити, що головною метою ЗУ «Про регулювання містобудівної діяльності» є досягнення збалансованості розвитку.</p> <p>Пріоритетні напрями:</p> <ul style="list-style-type: none"> - планування і забудова територій задля забезпечення раціонального розселення, визначення напрямів сталого розвитку територій, обґрунтування розподілу земель за цільовим призначенням; - визначення і раціональне взаємне розташування зон житлової та громадської забудови, виробничих, рекреаційних, природоохоронних, оздоровчих, історико-культурних та інших зон і об'єктів. <p>2. Головною метою ЗУ «Про основи містобудування» в аспекті, що розглядається, є формування повноцінного життєвого середовища,</p>	<p>Ті ж самі, що й загалом по галузі.</p>

забезпечення охорони навколишнього природного оточення та раціонального природокористування.

Пріоритетні напрями:

- надання містобудівній документації, якою регулюється планування, забудова та інше використання територій, ще більшої ваги задля вирішення питань раціонального використання територій, регулювання розселення;
- підготовка вихідних даних для розробки землевпорядної документації.

3. Головною метою ЗУ «Про Генеральну схему планування території України» в аспекті, що розглядається, є визначення концептуальних вирішень із планування й використання території, вдосконалення систем розселення та забезпечення сталого розвитку населених пунктів, формування національної екологічної мережі.

Пріоритетні напрями:

- приведення у відповідність із місцевими водними ресурсами розміщення водоемних виробництв на території України;
- впровадження раціональних норм водоспоживання, технологій водопідготовки та очищення стічних вод, засобів обліку та контролю за споживанням води;
- виведення з інтенсивного використання сільським господарством малопродуктивних земель, здійснення заходів з консервації та охорони земель;
- формування національної екологічної мережі як складової Всеєвропейської екологічної мережі;
- підтримання життєзабезпечуючих функцій довкілля, створення необхідних умов для реструктуризації та зниження антропогенного впливу на нього до екологічно допустимого рівня;
- забезпечення умов щодо створення захисних лісових насаджень та полезахисних лісових смуг, залуження земель; консервації деградованих і забруднених земель з наступною їх натуралізацією;

Ті ж самі, що й загалом по галузі.

Ті ж самі, що й загалом по галузі.

<p>екологічно доцільне збільшення площі лісів.</p> <p>4. Головною метою ЗУ «Про затвердження Загальнодержавної програми розвитку малих міст» в аспекті, що розглядається, є забезпечення екологічної безпеки території.</p> <p>Пріоритетні напрями: - охорона водних об'єктів і ресурсів; - розроблення нормативно-правових актів з питань містобудування.</p>	<p>Ті ж самі, що й загалом по галузі.</p>
--	---

ВИСНОВКИ

(узагальнення результатів аналізу прогалин та SWOT-аналізу).

Вирішення питань сталого розвитку України в умовах надмірного техногенного навантаження на довкілля із високим ступенем його забруднення та рівнем природно-техногенної небезпеки, що зумовлено деформованою структурою господарського комплексу при переважанні виробництв із ресурсозатратними, екологічно небезпечними технологіями є украй необхідним країни. Проте означене питання є недостатньо інтегрованим до Державних національних програм.

1. Конвенція про біологічне різноманіття

Вимоги Конвенції про біологічне різноманіття у національних законодавчих актах та державних нормах щодо територіального планування та будівництва враховуються лише опосередковано, окрім ЗУ «Про Генеральну схему планування території України», яким у *розділі III, пункт 3* визначено території та об'єкти природно-заповідного фонду важливі для збереження біологічного та ландшафтного різноманіття.

В Законах України, що розглянуто, головну увагу спрямовано на:

- державне регулювання у сфері містобудування, яке полягає в плануванні територій на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях, оскільки схеми планування території країни, є першоосновою для розроблення системи стратегічних, прогнозних і програмних документів щодо здійснення регіональної політики;

- забезпечення сталого розвитку територій (у ЗУ «Про регулювання містобудівної діяльності» визначення не надано), сталого розвитку населених пунктів та екологічної безпеки територій (визначення надані ЗУ «Про основи містобудування», ст.19); концептуальні вирішення із планування і використання території країни, вдосконалення систем розселення;
- формування повноцінного життєвого середовища, забезпечення охорони навколишнього природного оточення, раціональне природокористування, збереження культурної спадщини та традиційного характеру середовища населених пунктів;
- функціональне зонування території задля раціонального розташування зон житлової та громадської забудови, виробничих, рекреаційних, природоохоронних, оздоровчих, історико-культурних та інших зон і об'єктів, зниження рівня забруднення середовища;
- екологічне оздоровлення території, деконцентрацію виробництв, реструктуризацію виробничої бази, виведення з експлуатації шкідливих виробництв, оптимізацію структури землекористування та державну підтримку територій, що мають особливу екологічну цінність;
- формування охоронних територій, збереження, створення та відновлення рекреаційних, природоохоронних, оздоровчих територій та об'єктів, ландшафтів, лісів, парків, скверів, окремих зелених насаджень, об'єктів історико-культурної спадщини, а також земель сільськогосподарського призначення;
- формування національної екологічної мережі як складової Всеєвропейської екологічної мережі та підтримання життєзабезпечуючих функцій довкілля, створення необхідних умов для реструктуризації та зниження антропогенного впливу на нього до екологічно допустимого рівня, встановлення спеціального режиму охорони та використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду;
- обов'язковість державної екологічної експертизи у проектній документації на будівництво об'єктів що становлять підвищену екологічну небезпеку, задля чого розробляються і затверджуються державні стандарти, норми і правила;

- контроль за дотриманням законодавства у сфері містобудування, державних стандартів і норм, вимог щодо охорони культурної спадщини та збереженням традиційного характеру середовища населених пунктів;
- відповідальність за порушення містобудівного законодавства у недотриманні екологічних і санітарно-гігієнічних вимог, встановлених законодавством при проектуванні, розміщенні та будівництві об'єктів;
- підтримку розвитку підприємств з екологічно безпечними та ресурсозбалансованими технологіями.

2. Рамкова конвенція про зміну клімату

Вимоги Рамкової конвенції про зміну клімату у національних законодавчих актах та державних нормах щодо територіального планування та будівництва враховуються лише опосередковано. В Законах України, що розглянуто, відлунням питання пом'якшення наслідків та адекватної адаптації до зміни клімату можна вважати:

- залучення до проведення експертизи проектів будівництва експертів, у тому числі, й з питань екології, енергозбереження та пожежної безпеки;
- урахування природно-кліматичних, екологічних та інших умов при регламентації будівельними нормами, державними стандартами і правилами комплексу вимог щодо забезпечення формування повноцінного життєвого середовища та якнайкращих умов життєдіяльності людини;
- визначення необхідності модернізації існуючих та будівництва нових екобезпечних енергогенеруючих потужностей, розвитку нетрадиційної енергетики на територіях, придатних для цього за природно-кліматичними умовами;
- формування національної екологічної мережі (більш детально розглянуто у попередньому розділі) як важливого заходу щодо пом'якшення наслідків зміни клімату шляхом захисту та підвищення якості поглиначів і накопичувачів парникових газів; зведення до мінімуму, утилізація та знешкодження відходів;
- забезпечення раціонального розміщення продуктивних сил та їх подальшого розвитку з урахуванням особливостей навколишнього середовища.

3. Конвенція про боротьбу з опустелюванням

Питання боротьби з опустелюванням, пом'якшенням наслідків посухи та покращення стану деградованих екосистем з метою досягнення збалансованості розвитку в Законах України, що розглянуто, не розглядаються. Певною мірою відлунням означених питань можна вважати спрямування на:

- забезпечення раціонального використання територій, регулювання розселення, визначення напрямів сталого розвитку територій, обґрунтування розподілу земель за цільовим призначенням, раціональне взаємне розташування зон житлової та громадської забудови, виробничих, рекреаційних, природоохоронних, оздоровчих, історико-культурних та інших зон і об'єктів, заощадження енергії, захисту навколишнього природного середовища;

- врегулювання питань невідповідності розміщення водосемних виробництв місцевим водним ресурсам, впровадження раціональних норм водоспоживання, технологій водопідготовки та очищення стічних вод, засобів обліку та контролю за споживанням води, охорони водних об'єктів і ресурсів;

- виведення з інтенсивного використання сільським господарством малопродуктивних земель, здійснення заходів з консервації та охорони земель, розроблення нормативно-правових актів з питань містобудування і використання земель, спрямованих на розвиток будівництва;

- формуванні національної екологічної мережі, підтримання життєзабезпечуючих функцій довкілля, створення необхідних умов для реструктуризації та зниження антропогенного впливу на нього до екологічно допустимого рівня, задля чого необхідним стає створення захисних лісових насаджень та полезахисних лісових смуг, залуження земель, консервація деградованих і забруднених земель з наступною їх натуралізацією, екологічно доцільне збільшення площі лісів.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо інтеграції конвенцій Ріо в галузеву політику (узагальнення рекомендацій з аналізу прогалин).

Національним законодавчим актам та державним нормам щодо територіального планування та будівництва, які розглянуто, бракує системного підходу до вирішення означених надскладних питань сталого розвитку та більш ґрунтовної орієнтації на принципи Конвенцій Ріо, які вимагають обов'язкового врахування в процесах планування економічного та соціального розвитку територій екологічних важелів та програм, взаємоузгодженості секторальних політик.

У цій площині, зазначені Закони мають:

- спиратись на фундаментальні, не мозаїчні, уявлення про системний характер процесів сталого розвитку територій, який виявляється не лише безперервним та прискореним зростанням їх соціально-економічних показників;

- визначитись зі змістом терміну «сталий розвиток територій», на забезпечення якого спрямовано правові та організаційні основи містобудівної діяльності, й якого, на жаль, у Статті 1 ЗУ «Про регулювання містобудівної діяльності» – «Визначення термінів» – не має;

- включити поряд із санітарно-гігієнічними нормами, які в наш час використовуються у якості екологічних, проте є лише екологорієнтованими, оскільки враховують прояви токсичності на рівні окремої людини та її наступних поколінь (ДСТ 12.1.003-88), саме екологічні норми, які, по суті, ще слід розробити, оскільки об'єктом екологічного нормування мають бути природні системи надорганізмового рангу – популяції та їх співтовариства;

- опрацювати екологічно оптимальні просторові норми мінімально необхідних для збалансованого розвитку (у регіональному, національному та локальному вимірах суспільного розвитку) площ природоохоронних територій та максимально припустимих площ забудованих та розораних територій, оскільки сьогодні у якості вимірів ефективності та раціональності використання територій, серед інших, використовують: факт наявності, відсоток, гектар чи індекс, який нормується до відповідного середньодержавного показника;

- сприяти реструктуризації не лише господарського комплексу країни, у якому переважають виробництва із ресурсозатратними та екологічно небезпечними технологіями, а й залученню відповідних інноваційних технологій управління, у тому числі й у сфері розвитку територій;

- сприяти об'єктивізації регулюючих програм розвитку територій, у тому числі й формуванню національної екологічної мережі (як єдиної територіальної системи природоохоронних територій, що сприяє відтворенню біорізноманіття, покращення стану деградованих екосистем, екологічному оздоровленню змінених антропогенною діяльністю територій та підвищенню їх стійкості в умовах зміни клімату, пом'якшення наслідків та адекватної адаптації до цих змін, боротьби з опустелюванням та пом'якшенням наслідків посухи), на засадах сумісності із загальними законами розвитку Природи й Людства, які не залежать від державного ладу і які не можливо змінити чи скасувати за будь-яких умов;

- долучити до вирішення питань підтримки та відновлення екологічних балансів в регіональному, національному та локальному просторах суспільного розвитку відповідні системи вимірюваних величин, які можна тлумачити як певні екологічні нормативи сталого розвитку територій – не дарма ж Всесвітня Рада «Підприємці за сталий розвиток» (WBSCD) має за свій девіз вираз: «Все, що можна вимірити – досяжне. Й все, що досяжне – можна вимірити»;

- долучити до розгляду у якості елементів забезпечення екологічної безпеки розвитку територій поряд із природними – матеріально-енергетичними ресурсами, у тому числі, демографічними ресурсами, енерго- та ресурсозберігаючими технологіями, й ноосферні – інформаційно-синергетичні ресурси, які генеруються науковими здобутками у різних галузях знань та формують теоретичні засади управління хроноцілісним процесом розвитку, в силу чого, вони можуть стати енерго- й «хронозберігаючими» технологіями – загально відомо ж, що «час – це гроші»;

- синхронізувати етапи реалізації Генеральної схеми планування території України, часові межі яких визначено у 10 років (2001-2010 та 2011-2020), із часовим межами відтворення складових частин екологічної мережі як основного природного елемента екологічної безпеки території.